

Dagbogsblade fra en cykeltur

Europa rundt i sommeren 1932

Orla Abildgaard Jacobsen

Det var lidt af en sensation, da urmager Ivan Lyhne, tømrer Niels Peter Hilligsø og typograf Orla Abildgaard Jacobsen i maj 1932 startede fra Thisted på en cykeltur Europa rundt. Deres tidligere engelsklærer på Realskolen, Marius Jørgensen, opfordrede dem til at skrive dagbog. På grundlag af et stort udpluk af disse dagbogsblade giver Orla Abildgaard Jacobsen her en beskrivelse af turen, der varede fra 11. maj til 16. september.

Hvad fik tre unge thistedboer til at tage på en cykeltur Europa rundt i sommeren 1932? Krise og arbejdsløshed florerede overalt, og i Tyskland var Hitlers stormtropper begyndt at vise sig.

Dette fortalte undertegnede faktisk i Radio Thy søndag 21. marts 1993. Men for at Historisk Årbogs læsere kan få et indblik i dette, vil jeg her ridse forløbet op om denne turs tilblivelse.

I disse år skete der jo ikke meget i Thisted og Thy. For mit eget vedkommende dyrkede jeg roning i Thisted Roklub. Der fandtes to biografteatre i byen, Palæ-Teatret og Royal-Teatret. Om sommeren var der revy på Hotel "Thy" i Storegade. Torsdag aften og søndag eftermiddag var der koncert i Plantagen. Her spillede den legendariske musikdirektør Chr. Ryming med sit orkester. Nogle søndag eftermiddage rykkede orkestret ud under Simons Bakker og spillede. Her rørte der sig et dejligt badeliv, og mange Thisted-familier havde pakket madkurven og nød livet ude under disse bakker til stor glæde for de mange, der havde fundet vej hertil.

Hos cykelhandler Frederik Sørensen på Nytorv havde mine to kammerater og jeg set en Scott-racercykel samt ditto turistcykel udstillet. Det var på en sådan racercykel, den danske cykelrytter, Willy Falck Hansen, i 1931 havde vundet verdensmesterskabet i sprint i Italien.

Efter en koncert i Plantagen torsdag aften smuttede vi gerne op på Hotel "Royal", hvor der var dansant. Musikken blev leveret af Børge Christensen, snedkermester Mikkelsen og barbermester Hansen. Her sad vi over en drink eller to og talte om, at det kunne være skønt at komme ud og opleve lidt mere end det, vi var vant til i den lille by ved Limfjorden. En aften i Niels Peters hjem på Plantagevej havde vi siddet og kigget på et stort Europakort. Blev enige om at ridse ruten op for en cykeltur gennem Europa. Med en passer havde vi regnet ud, at turen ville blive på ca. 8-10.000 km.

Næste dag gik vi ind til cykelhandler Frederik Sørensen og forelagde ham vores plan for denne tur. Spurgte om han eventuelt ville stille tre Scott-turistcykler gratis til vores rådighed? Det er så heldig, sagde han til os, at importøren af disse engelske cykler lige havde anmeldt sin ankomst og ville komme om et par dage. Så ville han forelægge ham vores plan for denne tur. Et par dage efter fik vi foretræde for grosserer Peter Hyldekjær, København. Dette skete på Hotel "Royal", hvor han boede under opholdet. Frederik Sørensen var også til stede. Efter at vi

havde opridset ruten blev Hyldekjær begejstret og sagde: "Jeg stiller tre hvide Scott-turistcykler gratis til rådighed til denne tur. Blot vil jeg have ret til at lave et reklamefremstød i form af et hefte næste år, sagde Peter Hyldekjær". Dette gav vi straks vort samtykke til og takkede selvfølgelig mange gange for denne gestus, han viste over for os. Nu var turen en realitet, og vi kunne begynde at planlægge hele turen, og hvad vi skulle have med.

Fra venstre Ivan Lyhne, Orla Abildgaard Jacobsen og Niels Peter Hilligsø forevige af fotograf Ingrid Jørgensen & Søn sammen med familie, venner og bekendte på "Bettevej" onsdag den 11. maj 1932.

Der var mange i Thisted, der dengang mente, at tre var for mange til en så lang cykeltur. Derimod mente de, at to ville være mere passende. Der kunne nemlig godt undervejs blive lidt problemer med det ene eller andet. Det blev der faktisk kun én gang. Det var i Italien, da vi opdagede en morgen, vi stod ud af teltet og så, at de to af cyklerne var stjålet i nattens løb. "Nu må vi gå hele vejen tilbage til Thisted", sagde Niels Peter Hilligsø. Til dette svarede Ivan Lyhne og jeg nej, det kunne der ikke være tale om. Vi foreslog derimod, at vi kunne tage tilbage til Rom. Her kunne vi med det danske konsulats hjælp få fat i Peter Hyldekjær i København og få ham til at sende økonomisk hjælp, så vi kunne købe to brugte italienske cykler. Og Niels Peter opgav dette med at gå og tilsluttede sig vort forslag.

Denne cykeltur beviste til fulde, at vi sagtens kunne være tre til en sådan tur. Vi havde det bedste kammeratskab under hele turen. Uden alle de danske, der var bosat i udlandet, havde vi ikke oplevet så meget, som tilfældet tilsmilede os med. En oplevelse vi nødig ville have undværet - denne tur blev et minde for hele livet for os alle tre. Turen blev på godt 8000 km kunne vi aflæse på kilometertælleren på min cykel, da vi nåede Thisted 16. september.

Onsdag 11. maj 1932

Jeg var ovre at hente Ivan Lyhne ved 8-tiden. Vi cyklede så ned på Plantagevej for at hente Niels Peter Hilligsø. Her blev vi fotograferet af fru gartner Jespersen. Efter at have taget afsked med familien Hilligsø gik turen nu til cykelhandler Frederik Sørensen på Nytorv. Det var jo i hans udstillingsvindue vore tre hvide Scott-cykler havde

været udstillet. Fra Nytorv gik turen nu op på "Bettevej", som går fra Kongensgade til Skolegade. Her var Ivans og min familie samlet sammen med mange venner og bekendte. Fotograf Ingrid Jørgensen & Søn forevige et par billeder fra starten. Med vinden i ryggen gik turen nu

På vej mod Vildsund-færgen på de hvide Scott-cykler godt læsset til op ad "Bettevej" mod Skolegade.

mod Vildsund-færgen, over Mors, Salling til Viborg. På Glyngøre-færgen solgte vi de første kort. På den ene side stod vi med vore tre hvide cykler, og på bagsiden stod trykt på dansk, tysk, engelsk, fransk og italiensk: "Tre danske håndværkere på cykeltur Europa rundt. Deres velvillige bidrag sikrer os turens gennemførelse". Den første overnatning fandt sted i Viborg.

Torsdag 12. maj 1932

Ved godt 9-tiden startede vi nu ned gennem Jylland til den tyske grænse. Undervejs fik vi solgt en hel del kort, og i nogle byer blev vi fotograferet og interviewet af forskellige aviser. De tre hvide Scott-cykler vakte en hel del opmærksomhed, hvor vi kom frem. På et skilt på cyklerne stod EUROPA RUNDT - THE SCOTT, som var cyklens mærke. Den første store tyske by var

Ivan snuppede dette billede i Tyskland med Orla og Niels Peter ved et æselkøretøj.

Hamburg. Her besøgte vi den første danske familie på vores færden gennem Europa. Det var urmager Riis. Det var hans søster og bror i Thisted, klokker frk. Riis og lagerforvalter Riis hos Sørensen's Tømmerhandel, som havde givet os familiens adresse i Hamburg. Vi blev hjertelig modtaget og blev beværtet på bedste måde.

Urmager Riis gjorde os opmærksom på, at vi skulle passe på ikke at komme i klammeri med Hitlers stormtropper, som allerede i 1932 var begyndt at røre på sig. Når vi senere så dem, kørte vi i en stor bue uden om dem. Vi skulle ikke risikere noget. I Hamburg boede vi et par dage og oplevede et besøg i Hagenbecks store zoologiske have. Ikke mindst den store havn blev vi imponeret over.

Lørdag 14. maj 1932

Efter at jeg nu havde fået min første udenlandske understøttelse i Hamburg, kørte vi nu videre mod Bremen. På vejen hertil forsøgte vi flere steder at få lov at sove hos en eller anden landmand i laden. Først det sjette sted lykkedes det, efter at vi havde måttet overlade vore pas og tændstikker og vi måtte skrive vores navne i kroens gæstebog. Så fik vi lov at overnatte i laden, der hørte til kroen. Om aftenen drak vi kaffe, som værten inviterede os på. Her røg vi så den sidste cigaret, inden vi gik til ro i halmen ude i laden. Selv cigaretpakken måtte vi pænt aflevere til kroejeren, inden vi forlod lokalet. Næste morgen blev vi budt på et solidt morgenmåltid af værten på kroen, efter vi havde fået pas, cigaretter og tændstikker tilbage. Og nu gik turen så videre mod Bremen. I Tyskland

mærkede vi rigtig krisen og den store arbejdsløshed. Det var nemlig ikke så let at få solgt vore kort. Derimod modtog jeg min understøttelse i de forskellige tyske byer vi passerede, hos typografernes büro. Vi blev så enige om, at ude på landet kunne vi cykle ind på gårdene og bede om lidt at spise, efter vi havde vist dem kortene. For at det ikke skulle være anmassende at troppe tre op, blev vi enige om, at vi kunne sætte et stort kryds i gruset foran den gård vi var gået ind på. De to andre skulle så ikke gå ind på den samme gård. Og på denne måde blev vi da alle tre mætte. Vi havde aftalt, at vi skulle mødes 10 km fremme på landevejen.

Torsdag 26. maj 1932

I dag ankom vi til Holland. Da vi passerede den første landsby, opdagede vi, at der var smykket med blomster og flag i alle kulører. På vejene var strøet grønt. Senere fik vi at vide, at det var katolikkes messedag. Og på denne måde fik vi solgt mange kort, og festdeltagerne var rundhændede med at købe og betale ganske pæne beløb. Den første store hollandske by, vi kom til, var Enchede, som havde 52.000 indbyggere. Her var jeg henne at hæve understøttelse hos typografernes kasserer. Han viste os vej til byens eneste dansker. Han var bestyrer for murerens og tømmerens fagforening. Carl Hansen hed han. Ved ankomsten til hans hjem var han imidlertid ikke hjemme. Hans kone inviterede os imidlertid indenfor og serverede mad for os. Et kort øjeblik efter kom Carl Hansen hjem, og vi blev modtaget med åbne arme. Han var meget glad for at få besøg af tre danske unge håndværkere og fik at vide, hvordan det hele stod til i Danmark for tiden. Arbejdsløsheden i Holland var også meget stor, akkurat som den var i vort eget land først i 30'erne. Om aftenen hørte vi fra Kalundborg Radio operetten "Flagermusen". Hansens søn og svigerdatter kom senere ud på aftenen på besøg. Sønnen var lige som sin far murer. Det blev bestemt, at vi alle tre skulle overnatte hos sønnen og svigerdatteren, som boede få minutters gang fra Carl Hansen.

Dagen efter kørte vi alle tre sammen med Carl Hansen til hans kontor. Her fik Niels Peter sin understøttelse i hollandske gylden. Derefter var vi med denne flinke landsmand inde i en kiosk, hvor han købte en pakke cigaretter til os hver. Derefter tog vi afsked med ham og takkede mange gange for den fine og dejlige behandling, vi havde modtaget af ham, hans kone og søn. I stedet for at slå vort telt op for natten fik vi mange steder lov til at sove i halmen på forskellige gårde, vi passerede. Næsten alle steder forlangte gårdejerne, at vi skulle aflevere pas, tændstikker og cigaretter. Det gjorde vi da med glæde, thi mange gange blev vi inviteret ind i privatboligen for at spise og drikke. Og om morgenen blev vi gerne inviteret ind til kaffe og morgenmad uden at det kostede os "en rød øre"!

Tirsdag 31. maj 1932

I dag ankom vi til Antwerpen i Belgien. Efter at have været rundt at se på denne store by og inde på Maison Max Hotel og spise, kørte vi sidst på eftermiddagen ud af byen. Her traf vi efter en god times cykling to unge danskere fra Sjælland. De var også sammen på en cykeltur rundt omkring i Europa. Vi fandt sammen med disse to landsmænd et idyllisk sted at slå telt op for natten og

overnattede i nærheden af en stor sø. Efter at teltene var sat op, blev vore primuser tændt og vand sat over til aftenkaffen. Vi fik fortalt af dem, hvad de havde oplevet, og ligeledes fortalte vi dem om vore mange oplevelser. I denne skønne og pragtfulde sommeraften nød vi alle fem den storslåede natur med mange sejlbåde ude på søen.

Lørdag 4. juni 1932

Dagen efter gik turen nu mod Frankrig. Cambrai var den første franske by, vi passerede. Her solgte vi så mange kort, at vi kunne tillade os at gå på hotel og spise med kniv og gaffel. Menuen bestod af suppe, koldt kød og salat, lammesteg med nye kartofler og bønner og til dessert en banan. Det hele kostede 27 franc (i danske penge 5,40 kr.) Derefter cyklede vi videre og kom til en lille by Peronne, hvor der var et stort torvemarked. Dette smittede af på vort kortsalg, så nu var vi velbeslåede med franske franc. I denne by aflagde vi også besøg på en kirkegård, hvor den ene unge franske soldat lå ved siden af den anden fra 1. verdenskrig 1914-18. Vi fandt hurtigt et natlogi, idet vi kørte hen på en stor gård. Her fik vi anvist et skur, som hørte til gården. Niels Peter og jeg sov i en seng, mens Ivan sov på gulvet i noget halm. Kom med gårdejeren ind i stuehuset, hvor vi blev beværtet med suppe og franskbrød. Derefter to spejlæg og salat og alt dette vi kunne drikke af husets vin.

Mandag 6 juni 1932

Vi stod ud af teltet kl. 9. Cyklede derefter til Semlis, hvor vi drak kaffe på et lille hotel. I Semlis kunne vi ikke sælge nogle kort. Blev enige om at cykle mod Paris. På vejen hertil badede vi vore fødder i en bæk, hvorefter vi fortsatte mod byernes by, Paris. 13 km før Paris så vi den store lufthavn. Da vi havde fået adressen på det danske Hotel Central, tog vi lige kursen hertil. Fik et værelse med tre opredte senge. Om eftermiddagen var vi på hovedpostkontoret for at hente breve hjemmefra og fra Thisted Social-Demokrat. Efter at have gjort os i fin stand tog vi om aftenen ud til Montmartre og var inde i det store forlystelsessted Moulin Rouge. Her så vi den ægte rumbadans og optræden af forskellige artister. Det blev en sen nattevandring ad de parisiske boulevarder, inden vi kom hjem til hotellet ved 2-tiden om natten.

De tre danske snedkersvende, der viste os Paris "by night".

Tirsdag 7. juni 1932

I dag stod vi op ved 8-tiden og gik ned i restaurationen og drak morgenkaffe. Gik derefter mod Eiffeltårnet. På vejen hertil løb vi over de to sjællændere, vi havde mødt. Med dem sad vi på en af de mange parisiske fortovsrestauranter

og nød en drink sammen. Efter dette lille sammentræf fortsatte vi til Eiffeltårnet - et imponerende bygningsværk. Her kørte vi alle tre med elevator op til den øverste etage, hvorfra der var en strålende udsigt ud over Paris. De refter spadserede vi nu mod Notre Dame kirken, som vi selvfølgelig var inde at se på.

Nu gik turen så tilbage til Hotel Central. Godt trætte var vi alle tre efter denne dejlige, men anstrengende spadseretur gennem Paris. Da vi kom tilbage, stod tre danske snedkersvende og ventede på os. De boede også på samme hotel. Af værten havde de fået at vide, at der for tiden boede tre unge danske håndværkere på hotellet. De var på vej gennem Europa på cykel. Efter at de havde præsenteret sig, inviterede de på en drink. De fortalte os, at de næste aften ville invitere os ud og se noget, som vi nok ville blive overrasket over at stifte bekendtskab med. "Hvad er dette, spurgte vi dem om?" Det får i at se i morgen aften, det skal nemlig være en stor overraskelse, smilede de. Denne aften faldt vi hurtigt til ro på hotellet efter alle de mange og for os begivenhedsrige oplevelser, vi var blevet mættet med.

Afsked med Paris. Fra venstre Ivan, Orla og Niels Peter.

Onsdag 8. juni 1932

Da vi til morgen sad i restaurationen og nød vort morgenmåltid, talte vi en hel del om, hvad vore tre danske snedkersvende monstro ville vise os i aften? Efter morgenmåltidet tog vi vore cykler og drog nu ud på nye oplevelser i denne kæmpestore by. Ved Seinen rørte der sig et muntert liv. Den ene kunstmaler efter den anden stod hver med deres staffeli og malede på livet løs. Under broerne lå mange "bumser" og sov rusen ud efter nattens udskejelser. Jo, et broget liv kunne vi ikke undgå at se her ved Seinen, der løb gennem Paris.

Aftenen oprandt, og vi havde klædt os pænt på alle tre. For ved 8-tiden om aftenen ville vore venner, som gennem en hel del år havde arbejdet i Paris, hente os. Vi gik alle seks hen ad gaden, og med den underjordiske Metro kørte vi nu et lille stykke tid. Kom op på gaden igen, og efter en lille spadseretur kom vi til en gade - Sct. Apollini 25 - hvor vi gik ind. Efter vore venner havde betalt entrebilletter, kom vi ind i en meget stor sal. Hele vejen rundt langs væggene var store spejle. Smukke borde og stole også hele salen rundt. Det viste sig at være en af Paris' største stats kontrollerede bordeller, de havde taget os med ind på. Og det kan nok være, at vi "Tre danske Prinser" fra det

høje nord gjorde store øjne, da vi så 30-40 smukke splitternøgne kvinder gå rundt, kun iført et par højhælede sko. Da vi alle seks var blevet placeret ved et bord, og vore tre venner havde bestilt drinks, blev vi pludselig ”omsværmet” af skønne kvinder. De satte sig på skødet af os og sad og sludrede. Jeg husker især en, der sad på Ivans skød sagde: ”Du er en fin mand, men taler kun et sprog - jeg er en luder og taler flere sprog”! Det var jo meningen, at vi skulle med dem op på første sal, hvor der var indrettet små værelser, hvor man så kunne hygge sig med den udvalgte af disse kvinder. Dette havde vi imidlertid ikke råd til. Vore venner sagde: ”Hvis I vil med én af disse kvinder kan I bare udvælge én, vi skal nok betale! Det skal I slet ikke tænke på”. Vi kiggede jo lidt på hinanden og sagde så ja tak for tilbuddet. Havde vi ikke truffet disse tre snedkersvende i Paris, havde vi ikke fået denne store oplevelse med.

Denne dag kom vi meget sent i seng. Da vi på hotellet sagde godnat til vore tre venner, takkede vi mange gange for denne dejlige aften, de havde foræret os. Jeg kunne ikke undgå at lægge mærke til, at for dem havde det været alle tiders oplevelse at se vi tre unge håndværkere blive så overrasket over at have været til stede på en af Paris’ største bordeller. Ingen tvivl om at her havde de før været i tidernes morgen. Efter denne begivenhedsrige oplevelse faldt vi til ro i vore senge denne nat.

Fra Paris cyklede vi nu mod Svejts. På vejen hertil passerede vi Verdun, hvor vi så den kæmpestore kirkegård med unge faldne franske soldater fra den første verdenskrig 1914-18.

Søndag 26.juni 1932

I dag ankom vi til Svejts og kørte derefter mod Basel. Vi ankom ved 4-tiden. Her var vi så heldige at møde en dansker fra Skagen. Han arbejdede som gartner i et stort gartneri, og viste os hen til et billigt hotel, hvor vi kunne bo. I Svejts gik vore kort ”som varmt brød”. Dette kunne vi ikke rigtig forstå, for sådan havde vi nu aldrig oplevet det andre steder. Vi solgte så mange, at vi kunne gå ind på lidt fine og dyre restauranter og spise med kniv og gaffel. Svejtser-francen stod jo godt i disse år.

På vej fra Basel til Biel blev vi stoppet af færdselspolitiet. Op ad en stejl bjergvej havde vi alle tre haget os fast i en stor lastbil. Efter de havde set vore pas, og vi havde fået en alvorlig formaning, fik vi lov at køre videre. Hvis de så os gøre det igen, ville vi få en kæmpestor bøde. Nu måtte vi så i stedet trække vore cykler op ad bakken, til vi nåede toppen. Her var et lille værtshus, hvor vi gik ind og spiste. I Biel så vi den store urfabrik Omega. Ivan Lyhne havde af sin far, urmager Ivar Lyhne, fået en advis, så vi kunne komme ind at se denne store urfabrik. Efter at Ivan havde præsenteret sig på kontoret, blev vi alle tre vist rundt i denne virksomhed af en herre. Mange af maskinerne var dækket til. I dag var der kun 250 ansatte mod ellers 2000. Her på denne urfabrik kunne man åbenbart også mærke krisen i 30’erne, som så mange andre steder rundt omkring i Europa. Besøget hos Omega-virksomheden skete mandag formiddag, og om eftermiddagen forlod vi Biel.

Onsdag 29. juni 1932

Dagen i dag blev en skæbnedag for os. På vej til den lille by Thun i Svejts blev vi standset af tre kriminalbetjente.

De havde observeret, at vi gik rundt og solgte kort. Det var dengang strengt forbudt i Svejts, hvilket vi selvfølgelig slet ikke anede noget om. I en stor politibil blev vi nu sammen med vore cykler og bagage transporteret til politistationen i Bern. Her blev vi sat ind i hver sin celle. Dette ankede jeg over og bad om at få den danske konsul i tale. Han ankom dagen efter. Konsulen fortalte os, at dette vi havde foretaget med at gå rundt og sælge kort var strengt forbudt i Svejts. Det ser politiet absolut ikke igennem fingre med. Han kunne desværre ikke gøre noget for os. Vi ville blive tilbageholdt nogle dage og derefter blive udvist af landet. Samtidig havde politiet også beslaglagt vore kort. Gudskelov havde de ikke taget klicheen, hvor billedet af os var på sammen med vore tre hvide Scott-cykler. Det var et held. Efter at vi havde fået taget fingeraftryk og fotograferet til ”forbryderalbumet”, blev vi nogle dage senere udvist af landet. Dette skete i tog med gitter for vinduet sammen med to kriminalbetjente. De havde fortalt os, at hvis vi igen kom ind i landet og blev taget af politiet, ville vi straks blive sendt til vores hjemstavnskommune på dennes regning.

Da vi blev sat af toget ved grænsestationen, og vi havde fået vore pas tilbage, sagde betjentene farvel til os.

Ivan, Niels Peter og Orla på toppen af St. Gotthard-passet i Svejts.

Vi fik travlt med at se vore pas igennem. I de to stod: ”Udvist af Svejts grundet en mindre forseelse”! Det tredje pas havde de åbenbart glemt at sætte det samme i. Det blev vores redning. Efter en lille rådslagning blev vi enige om at cykle 30-40 km til en ny svejtsisk grænsestation for at komme igennem til Italien. Vi havde nemlig lagt mærke til ved de forskellige grænseovergange, at det første pas kiggede tolderne meget godt igennem. De to andre pas slog de kun op på siden, hvor vort billede var placeret. Og ved at vise passet uden stemplet i kom vi godt igennem. Nu gik turen så over Sct. Gotthard Passet til Como i Italien uden så meget som at komme i konflikt med politiet.

Fredag 1. juli 1932

På denne første dag i juli ankom vi til den første italienske by Como. Vort humør var steget nogle grader efter at have været sluppet fri fra fængselsopholdet i Svejts. Nu var vi igen ”frie fugle”. Da vore kort var blevet konfiskeret af politiet i Svejts, måtte vi nu hurtigst se at få trykt nogle nye. Vi fandt ret hurtigt et stort bogtrykkeri. Efter at have præsenteret os på kontoret, blev faktoren kaldt ind. Han kunne nemlig tale tysk. Det var jo lidt begrænset med, hvor meget vi kunne kommunikere på italiensk. Da faktoren havde set min fagforeningsbog, konferede han

lidt med chefen på bogtrykkeriet. Henvendt til mig sagde han, at hvis jeg selv ville sætte teksten ville firmaet trykke 2000 kort fuldkommen uden betaling. Jeg blev straks anvist en stor sættekasse i det ret store bogtrykkeri. Og med mange italienske kolleger omkring mig gik jeg i gang med sætningen. Imens var Ivan og Niels Peter gået ud i byen for at finde en bank, hvor vi kunne få vekslet vore svejtserfranc til italienske lire. Efter at jeg havde fået sat teksten, blev der nu taget et aftryk og læst korrektur, og efter et par små fejl var blevet rettet, fik jeg at vide af faktoren, at vi næste dag ved middagstide kunne komme og hente de færdigtrykte kort. Klicheen med vort billede på havde jeg jo afleveret til faktoren, så den side af sagen var i orden.

Mens Ivan og Niels Peter var gået i byen for at få vekslet, havde de fundet et lille billigt hotel, hvor de havde bestilt værelse med tre opredte senge, fik jeg at vide af dem, da de kom tilbage til bogtrykkeriet for at hente mig. Dagen efter indfandt vi os på bogtrykkeriet og fik udleveret kortene sammen med klicheen. Takkede selvfølgelig mange gange for den smukke gestus, de havde vist over for os tre danske håndværkssvende.

Turen gik nu sydpå mod Rom. Cyklede ned langs den italienske riviera langs det azurblå Middelhav. På denne tur badede vi flere gange i Middelhavet og nød rigtigt det fine vejr, vi oplevede i disse dage. Mange storbyer havde vi jo også passeret på vej mod Rom.

Lørdag 16. juli 1932

Efter en lang og dejlig cykeltur ned langs Middelhavet med mange oplevelser undervejs nåede vi i dag til Rom. Da vi holdt for rødt stoplys i et befærdet kryds, lød en stemme inde fra en fortovscafe ud mod os:

”Hej, er i danske?” Vi havde nemlig et lille dansk flag siddende på en stang på forskærmene, dette havde han åbenbart lagt mærke til. Det viste sig, at han var dansker og bosiddende i Rom. Han bød os på en drink og fortalte os, at vi måske kunne bo på Pension Dinesen, som ejedes af en dansk dame. Denne fru Dinesen havde altid været sød og behjælpelig overfor danske, som besøgte Italien. Han fortalte os også, at hun var indehaver af flere hoteller og pensionater flere steder i Italien. Dette var vi selvfølgelig glade for at høre. Og efter at have taget afsked cyklede vi nu til den opgivne adresse på Pension Dinesen.

Da vi lidt senere ankom, blev vi modtaget af fru Dinesen. Vi præsenterede os og fortalte, at vi var på en cykeltur Europa rundt. Fru Dinesen indbød os straks til at vi måtte bo og få et værelse med tre opredte senge fuldkommen gratis. Det var jo et tilbud, vi blev glade for, og takkede hende mange gange. Blot spurgte hun, om vi i et par timer om morgenen ville hjælpe hotelkarlen med at pudse fodtøj, som var stillet op uden for de mange værelser og lidt andet småpilleri. Dette svarede vi straks ja til, dette ville vi gerne gøre med stor glæde for hendes smukke gestus over for os. Og hver eneste dag i de 3-4 dage, vi boede der, spiste vi alle vore måltider i restaurationen.

En eftermiddag inviterede fru Dinesen på en tur i en kapervogn med to heste forspændt ud at se lidt af byen. Dette var jo noget, vi ikke var forvænt med og sagde selvfølgelig mange tak. Her så vi bl.a. Colosseum, Sct. Peters Kirken, Den spanske Trappe og meget andet. Næste

dag var vi på egen hånd selv inde at se disse seværdigheder.

Da vi 3-4 dage senere tog afsked med fru Dinesen, som forøvrigt var kendt af mange danske Italiens-rejsende, lovede vi hende, at vi nok skulle sende kort fra forskellige steder, hvor vi kom frem til.

Onsdag 20. juli 1932

Nu gik turen sydpå mod Neapel. Det var meningen, at vi derfra skulle cykle tværs over Italien til Bari, hvorfra vi skulle sejle over Adriaterhavet til Split i Serbien. Herfra skulle vi så til Belgrad, hvor vi skulle besøge min fars søster, Bertha Petrovitch. Hun var nemlig gift med en serber, og de ejede et af Belgrads store hoteller. Denne tur havde vi glædet os meget til.

Den glæde blev hurtigt taget fra os. Thi da vi havde kørt 60-70 km fra Rom og havde slået teltet op for natten et godt stykke fra landevejen, fik vi en stor overraskelse næste morgen, da vi kom ud af teltet. De to af vore cykler var stjålet, skønt de var lukket med en cykellås. Det var Ivans og Niels Peters cykler, det var gået ud over. Nu måtte vi opgive turen til Belgrad og sejlturen over Adriaterhavet. Tilbage til den danske konsul i Rom. Det var så heldig at der hele vejen fra Rom gik sporvogne. Vi trak lod om, hvem der skulle køre på cyklen. Det blev Ivan, mens Niels Peter og jeg tog sporvognen. Vi skulle mødes uden for det danske konsulat. Vi, der kørte med sporvogn, kom selvfølgelig først hertil. Efter at have ventet et par timer kom Ivan cyklende.

Ved konsulatets hjælp blev der telegraferet til grosserer Peter Hyldekjær i København. Han var importør af disse engelske Scott-cykler og havde gennem cykelhandler Frederik Sørensen stillet dem til vores rådighed fuldkommen gratis. I de par dage der gik, inden vi modtog 200 svejtserfranc fra Hyldekjær, boede vi igen hos fru Dinesen i Via delle Fiamme 19 i Rom. Fru Dinesen blev selvfølgelig ked af at høre, at vore to cykler var blevet stjålet. Men hun tilbød os straks, at vi måtte få det samme værelse, til vi skulle cykle nordpå mod Danmark. I det hele taget var fru Dinesen os til stor hjælp i denne situation. Da vi tog afsked med hende, overrakte hun os tre pakker smørrebrød og ønskede os en rigtig god tur hjem.

Lørdag 23. juli 1932

Vi cyklede i dag fra Rom ved 9-tiden. Nu skulle vi på vej til Danmark efter den triste oplevelse, at vore to cykler var blevet stjålet. Turen gik op gennem Appeninerbjergene. Var blevet enige om, at vi skiftedes til at køre på den hvide Scott-cykel. For de to brugte italienske cykler var ikke af den bedste kvalitet. Den første strækning var ret øde og trist. En streng tur blev det op og ned gennem dette bjergområde. Kom igennem mange småbyer, hvor vi fik solgt en del kort. Og nu fik vi også rigtig brug for selv at lave mad og sove i telt. Selve turen var på en måde en stor oplevelse, men ret anstrengende. Mange gange var vejene så stejle, at vi måtte trække cykleme op ad de stejle bjergveje. Til gengæld blev vi glade, da vi nåede toppen af bjerget. Efter et lille hvil gik turen nu nedad. Her kom vi flere gange ud for, at der stod røg ud af bremsetromlerne på alle tre cykler. Så måtte vi af cyklerne og igen trække dem ned ad bjerget. Vi var bange for, at det skulle brænde sammen, så vi til sidst ikke kunne bruge bremserne.

Fredag 29. juli 1932

I dag stod vi ud af teltet ved 6-tiden. Gik derefter til en å i nærheden, hvor vi tog os en svømmetur. Efter dette forfriskende bad gik vi nu tilbage til teltet og lavede kaffe og nød morgenmåltidet. Teltet blev så pakket sammen, og vi begav os på vej mod Bologna. På vejen hertil solgte vi kort i nogle småbyer. Ankom til Bologna ud på eftermiddagen. Her gjorde vi ophold i nogle timer og startede derefter mod Venedig, som vi glædede os meget til at se. Kanaleme og gondolerne kendte vi jo kun fra geografitimerne i skolen.

Søndag 31. juli 1932

Det var et meget fint og skønt vejr hele dagen. Stod ud af teltet allerede ved 7-tiden. Ivan hentede brød hos en bager, mens Niels Peter og jeg gjorde klar til morgenmåltidet. Pakkede derefter vort habengut sammen. Nu skulle turen gå mod Venedig. Kom hurtigt til en lille by, hvor kortsalget gik fantastisk godt. Italienerne var flinke til at købe et kort, efter de havde læst den italienske tekst, der var påtrykt. Ved middagstid nåede vi Mestre, og herfra var der ca. 5 km til St. Giuliano, hvorfra vi skulle sejle til

På udflugt med Hugo Urban, Ivan, fru Urban (f. Langballe), Niels Peter, Orla og Lis Langballe i omegnen af Brno.

Venedig. Her fik vi cyklerne opstaldet for et mindre beløb.

Da vi ankom til gondolernes by, spadserede vi til Markuspladsen. Der var et mylder af turister, både italienske og udenlandske. På én af de mange små fortovsrestauranter sad vi og nød et par drinks. Derefter gik vi en lang tur gennem denne særegne by. Vi var så heldige at se en stor udrykning af "brandbiler" - det vil sige, det foregik med hurtiggående store gondoler. Ved godt 8-tiden om aftenen sejlede vi tilbage og fik vore cykler udleveret. Båden var overfyldt af éndagsturister, der havde oplevet Venedig. Nu skulle vi videre mod Østrig, hvortil vi ankom 5. august.

På turen gennem Østrig oplevede vi jo meget og meget. Besøget i Wien var en stor oplevelse. Men for at afslutte disse dagbogsblade vil jeg nu omtale turen gennem Tjekkosllovakiet, hvor Ivan Lyhne havde et kvindeligt familiemedlem, der var gift med en tjekke, Hugo Urban i Brno. Han havde en stor hattevirksomhed, hvor der var beskæftiget såvel kvinder som mænd. Under besøget hos Urban-familien oplevede vi rigtig meget. I deres bil kørte de rundt omkring med os, for at vi kunne få meget at se i det smukke område omkring Brno.

Lørdag 13. august 1932

På vej mod Brno blev vi cirka 10 km uden for byen modtaget af Hugo Urban. Dagen i forvejen havde vi i telefon talt med familien og fortalt, hvornår vi cirka ville ankomme til Brno. Efter at Urban havde fået al vor bagage læsset ind i sin bil, gik turen nu til bestemmelsesstedet. Sikken en hjertelig velkomst vi fik af fru Urban og hendes søster, Lis Langballe fra This ted, der var på besøg. Rigtige senge at sove i og dejlig mad og drikke. Jo, det var faktisk et rigtigt slaraffenliv i forhold til det, vi var vant til.

Ifølge mine dagbogsblade fra dette ophold var det uendelig meget, vi fik at se på bilturene i omegnen. En dag var vi ude at se nogle kæmpestore drypstenshuler, hvor vi sejlede rundt inde under disse huler.

Efter 4-5 dages ophold gik turen nu videre mod Prag. Her havde Hugo Urban noget familie, som vi boede hos under vort ophold i denne skønne gamle by. Hos denne tjekkiske familie blev vi opvartet på bedste måde. De viste os rundt overalt i Prag, og vi så alle seværdighederne i og omkring Prag. Det tjekkiske sprog lød som volapyk i vore ører, men det tyske sprog klarede både vore værtsfolk og vi andre fint.

Efter nogle dages ophold hos denne dejlige og flinke familie gik turen nu hjemad mod det lille Danmark. Gennem Tyskland tilbage til vort fædreland. Næste rejsemål var København.

Tirsdag 6. september 1932

På denne skønne sensommerdag ankom vi til hovedstaden ved 2-tiden om eftermiddagen. Cyklede direkte mod cykeltrossererne Peter Hyldekjær på H. C. Andersens

Ankomsten til København 6. september 1932. Fra venstre Ivan Lyhne, Niels Peter Hilligsø og Orla Abildgaard Jacobsen, fotograferet på Rådhuspladsen med Palace Hotel i baggrunden.

Boulevard, hvor han havde kontor og lager. Her var vi så heldige at træffe sammen med den danske cykelrytter Willy Falck Hansen, der året i forvejen havde vundet verdensmesterskabet i sprint i Italien. Han kørte på en Scott-racercykel. Efter at Peter Hyldekjær havde fået en fyldstgørende beretning om vores tur og de to stjålne cykler, kørte vi med ham til et hotel, hvor vi blev installeret under vort ophold i København. For mit vedkommende var det første gang, jeg oplevede hovedstaden. Opholdet betalte Peter Hyldekjær. En aften besøgte vi det store københavnske etablissement "Lorry". Her var

artistoptræden og dans. Samme aften traf vi en hel del thistedboer, som var på besøg i København.

Fredag 16. september 1932

Fra København gik turen nu hjemad lørdag 10. september. På turen tilbage blev vi fotograferet og interviewet af mange aviser i de byer, vi passerede. I København havde Hyldekjær inviteret den københavnske presse. Politikens pressefotograf tog et billede af os på Rådhuspladsen og

overskriften på artiklen lød: ”Usædvanlig omvej til København”. Dette var meget dækkende for det store interview avisen fik med os om hele turens forløb.

Ved 5-tiden fredag 16. september ankom vi med Vildsundfærgen. På Thy-siden stod en hel del thistedboer for at tage imod os. Dagen i forvejen havde der nemlig stået i Thisted Social-Demokrat, at vi ville ankomme. Under hele turen havde jeg sendt rejsebrev hjem til avisen på opfordring af redaktør Brunsgaard. Nu ville disse thistedboer ved selvsyn se, hvordan disse tre unge Thisted-håndværkere så ud, bl.a. efter opholdet i svejtsisk fængsel, som de havde læst om i avisen. Her havde jeg nemlig skrevet et rejsebrev specielt om dette fængselsophold.

Hele vejen fra Vildsund blev vi nu fulgt af disse cyklende thistedboer. Da vi ankom til Vestergade, stod der tæt af mennesker på begge sider af gaden helt ned til Nytorv. Her afsluttedes turen hos cykelhandler Frederik Sørensen, som var medvirkende til, at vi fik disse tre cykler. På Nytorv havde mange også taget opstilling.

Efter at have taget afsked med cykelhandleren, kørte vi hver især til vore respektive hjem. De tre familier havde hver især stillet en formidabel middag på bordet til ære for vores tilbagevenden. Turen havde jo gået gennem Tyskland, Holland, Belgien, Frankrig, Svejts, Italien, Østrig, Tjekkoslovakiet og tilbage gennem Tyskland til Danmark.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1993, side 63-76).